

Църк. вѣстникъ

всѣм седмица

по четири

Варна,

свещ. Стефанъ Ганчевъ

Църк. вѣстникъ
заднѣ
приложение.
за България 10 лева, а
за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

ЛИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ :

1. Нуждни объяснения. — *† В. П. Симеонъ.*
2. Да обичаме отечеството си! — *И. Ефтимий.*
3. Самобесѣди. — *К.*
4. Мнѣния и отзиви. — *Л. С.*
5. Книжнина. Поема на поемитѣ. — *Ст. Михайловски.*
6. Книгописни бѣлѣжки. — *Д.*
7. Книги постѣпили въ редакцията.
8. Външенъ прѣгледъ. Цариградска патриаршия. Ромѣнската църква.
9. Извлечение изъ писма и дописки.
10. Църковно-обществена лѣтопись.
11. Обявления.

Нуждни объяснения.

II.

Въ обнародваната въ 6-и брой на „Църковенъ вѣстникъ“ наша статья споменахме, какъ гледатъ на църковното ни положение надлежитѣ органи на гражданската власть въ Русия. Не подлежи на съмнѣние, че това тѣхно гледище или е основано на указания дадени отъ духовната власть, или е образувано слѣдъ прѣдварителното споразумѣние на двѣтѣ руски власти. Не допущаме, и въ това вѣрваме ще се съгласи съ насъ и г. Станимировъ, че за важни въпроси отъ религиозенъ или църковенъ характеръ може да има разногласие помежду двѣтѣ власти въ Русия. Затова интересно е да се знае, какви сж тѣзи указания или основитѣ на това споразумѣние. Ние се постарахме да посочимъ донѣкадѣ това въ статьята си „Една справка“. Ала г. Станимировъ ни изобличи съ твърдѣ нелестни изражения и, за да ни опровергне, изнесе нѣкои лични свои възпоминания, отъ които изважда заключението, че не сме прави.

Като се ползваме отъ примѣра на г. Станимирова, позволяваме си и ние да прибѣгнемъ до лични наши възпоминания, които подтвърждаватъ нашето гледище. Прѣзъ мѣсець май 1883 г. по поръчка на тогавашното народно събрание ние съ една депутация отидохме въ Петербургъ, за да се прѣдставимъ на императора Александра III. На заминаване отъ Одеса, ние гостувахме въ жилището на мѣстния архиерей. Светителствувахе тогава въ Одеса архиепископъ Дмитрий, човѣкъ съ високо образование, каквото иматъ обикновено рускитѣ иерарси, съ голѣми способности и добродѣтели и съ добри чувства къмъ българитѣ. Той бѣше прѣдсе-

датель и покровитель на българското настоятелство въ Одеса. Единъ день на софрата за обѣдъ присѣдствувахе и единъ епископъ, който живѣлъ въ единъ одески манастиръ, посветенъ на св. Георгий, ако не ни лъже паметята. Въ вѣрме на обѣда епископътъ попита, въ какво състои българския църковенъ въпросъ. Дмитрий му разказа на кратко сжщността на нашата църковна разпря съ Цариградската патриаршия и сетнѣ прибави, затова „българи отложились отъ православной церкви“. Думитѣ на покойния Дмитрия бѣха много горчиви за насъ и ние ги запомнихме.

Навѣрно, г. Станимировъ ще възрази на горното, че то съставлява лично мнѣние на покойния Одески и Херсонски архиепископъ Дмитрий, както е казалъ, че обнародванитѣ въ статьята „Една справка“ извлечения отъ това, що е писалъ за църковния ни въпросъ Московскитѣ митрополитѣ Филаретъ, а така сжщо и неразрѣшаването на покойнитѣ Антима и Климента да служатъ въ Русия, имали характеръ на лични мнѣния на нѣкои руски иерарси. Но сжщата оцѣнка могли бихме да дадемъ и ние на изнесенитѣ отъ г. Станимирова факти. Не виждаме, защо обнародванитѣ отъ насъ данни, свързани съ лица авторитетни въ Руската църква, каквито бѣха Филаретъ и Макарий Митрополитѣ Московски и Дмитрий архиепископъ Одески и Херсонски, да се омаловажаватъ като частни мнѣния безъ никакво значение, а думитѣ на архимандрита Феррапонта и държанието на ректори и на свещеника при цариградската руска болница спрѣмо духовни и миряни българи да се въздигатъ до степенъ на факти прѣдставяващи истинското гледище на Руската църква за Българската иерархия и църква. Такова характеризирание на фактитѣ не може да има и нѣма друга причина, освѣнъ волята на г. Станимирова. Не желаемъ да се отнесемъ съ немара къмъ тази воля на г. Станимирова, затова, като уважаваме желанието му да му прѣдставимъ за нашето гледище данни мѣродавни, ще го помолимъ да обърне благосклоното си внимание на слѣдното.

Московскитѣ митрополитѣ Филаретъ нарекълъ нашата църковна борба движение незаконное (*Собрание отзывовъ и мнѣнй, Филарета Моск. и Колом. по дѣламъ церкви на востокѣ Спб. 1886 стр. 140*). Това изражение възприелъ и св. Руски синодъ въ отговора си до цариградския патриархъ Иоакимъ II прѣзъ 1860 год. Това мѣродавни ли е, г. Станимировъ?

Прѣзъ 1868 г. Рускиятъ св. Синодъ е билъ приканенъ отъ цариградския патриархъ Григорий VI да даде мнѣние за двата проекта издадени отъ турското правителство за разрѣшаване на българския църковенъ въпросъ. Св. Руски Синодъ приз-

наль справедливостта на нѣкои наши искания, но въ сжщото врѣме прибавилъ и слѣдното: безъ съизволения на Негово Светейшество и противъ неговата воля българитѣ нѣматъ никакво право да се откажатъ отъ църковното си подчинение нему, като на върховенъ свой архипастиръ, или самоволно да се отцѣпятъ отъ него, защото това ще е разколъ и българитѣ, споредъ църковнитѣ правила, неизбѣжно ще се гледатъ като разколници. (Бурмовъ, *Българо-грѣцката църковна разпръ*. София 1902. Стр. 424). Това мнѣние на Руския св. Синодъ мѣродавно ли е, г. Станимировъ?

Прѣзъ августъ 1879 г. двама наши заслужили иерарси Антимъ и Климентъ съ нѣколко миряни по рѣшение на Великото търновско събрание ходили въ Русия, за да изкажатъ на Царь-Освободителя признателността и прѣданността на българския народъ. Като свършили мисията си, тѣ трѣгнаха да отидатъ въ Москва съ увѣренность, че ще имъ бжде разрѣшено да служатъ тамъ на 15 августъ, когато се празнува празникътъ Успение пресвѣтия Богородици. Московски митрополитъ въ това врѣме бѣше знаменитъ богословъ и църковенъ писателъ Макария, който неведнѣжъ, по поръчение на Руския св. Синодъ, се занимавалъ съ нашия църковенъ въпросъ и е съставявалъ обстойни записки въ наша полза, както може всѣки да се убѣди, като прочете публикациитѣ на г. Як. Бакаловъ въ „Църковенъ вѣстникъ“ подъ заглавие „Изъ областта на историята“. На искането на покойнитѣ Антима и Климента Макарий отговорилъ отрицателно, защото такава заповѣдь ималъ отъ Петербургъ. Това принудило нашитѣ владици наврѣхъ 15 августа да трѣгнатъ на пѣтъ и да отидатъ въ Нижни Новгородъ, за да видятъ ярмарката и генерала Игнатиева, генералъ губернаторъ въ сжщия градъ. Това запрѣщение, г. Станимировъ, има ли значение мѣродавно или е частно мнѣние на нѣкого и чие?

Прѣзъ ноемврий 1879 г. Цариградската патриаршия признала самостоятелността на църквата въ Сърбското кралевство. Въ издаденото по този случай нейно постановление, или въ така наречения на грѣцки „Томосъ“, бѣ казано, че духовенството на Нишката епархия, която съставяваше частъ отъ Българската екзархия, трѣба да се приеме въ лоното на Сърбската църква съгласно съ свещенитѣ правила. Патриархъ Иоакимъ III, който и сега възседава на цариградския патриаршески прѣстолъ, като съобщилъ на всички автокефални църкви за признаването самостоятелността на Сърбската църква, повдигналъ и въпроса, какъ да се приеме въ лоното на Православната църква българското духовенство, кога пожелае то да се върне. На така поставения въпросъ трѣбаше да отговори и Руския св. Синодъ, който дотогава не бѣше се произнесълъ официално, какъ гледа на схизмата, прогласена отъ свикания прѣзъ 1872 г. въ Цариградъ съборъ. Това е направилъ той сега съ обширно послание, съкращение на което намираме у Теплова (*Греко-болгарскій церков. въпросъ*, стр. 187—190). Руския св. Синодъ заявилъ, казва Тепловъ, че несподѣляя мнѣнието на Константинополския помѣстенъ съборъ. Но отъ желание да даде отговоръ на патриаршеското послание и да способствува за примирението на българитѣ съ гърцитѣ, той се спира врѣменно на гледището на казания съборъ и разглежда подробно, кое се нарича ересъ, кое схизма и кое самочинно

съборище и какъ послѣдователитѣ на тѣзи три категории грѣшници се приематъ въ лоното на Православната църква съгласно съ свещенитѣ правила и съ практиката на древната църква. Споредъ мнѣнието на св. Рус. Синодъ, осъденитѣ отъ цариградския съборъ, съгласно съ първото правило на св. Василия, трѣба да се подведатъ подъ третата категория, т. е. на съставителитѣ на самочинни съборища и споредъ сжщото правило да бждатъ приети съ покаяние. Отъ горното става много ясно, какъ гледа св. Руски Синодъ на българската иерархия и на Българската църква и какви сж даденитѣ отъ него указания по сжщия въпросъ на Министерството на външнитѣ работи въ Петербургъ, на основание на които послѣдното е оправило прѣзъ 1879 г. до рускитѣ власти въ България писаното споменато въ прѣдишната ни статия. Прѣдполагаме, че г. Станимировъ ще даде извѣстна мѣродавностъ на горното гледище на Руския св. Синодъ.

Но той настоява безъ друго да вземемъ въ внимание писмото на сжщия св. Синодъ, писано до Иоакима II, когато е билъ той избранъ прѣзъ 1871 г. повторно за цариградски патриархъ. Желателно бѣше самъ г. Станимировъ да наведѣше споменуваното отъ него писмо въ подкрѣпление на поддържаната отъ него мисль. Но понеже той, като добъръ педагогъ учител, намѣрилъ за по-добрѣ ние да направимъ това и, за по голѣмо поощрение на нашето трудолюбие, не благоволилъ да каже, дѣ можемъ да намѣримъ посоченото отъ него писмо, ние дълго врѣме го дирихме и най-послѣ срѣщнахме у Теплова (*Греко болгар. церков. въпросъ стр. 151—152*) единъ откъслекъ отъ едно писмо на Руск. св. Синодъ до Иоакима II по случай повторното му избиране за цариградски патриархъ прѣзъ 1873 г. Като прѣдполагаме, че това е писмото, което г. Станимировъ ни вини, че не сме взели въ внимание, ние ще го прѣдставимъ тукъ, както е обнародвано отъ Теплова. — „Руския св. Синодъ, пише Тепловъ, въ отговора на писмото, съ което му се извѣтяваше за избирането на патриарха, не пропусналъ случай да изкаже радостта си, че Н. Светейшество е избранъ въ сегашнитѣ много трудни наистина обстоятелства, за които споменува и самъ Иоакимъ II“. Ала толкози по-високи и по-многоцѣнни, казва св. Синодъ, ще бждатъ заслугитѣ на Ваше Светейшество прѣдъ нашия Спасителъ Богъ и прѣдъ всичката Съборна църква, ако Вие, забравяйки всички земни цѣли, вземете прѣдъ очи само славата Божия и вѣчното спасение на ближнитѣ и, въодушевявани отъ истинска апостолска ревностъ и апостолско самоотвержение, водими отъ най-строга християнска справедливостъ и любовъ, успѣете съ помощта на Всевишния да побѣдите тия трудности и да въдворите въ прѣдѣлитѣ на Вашата църква миръ, тишина и взаимна братска любовъ между всички християни, които, ако и въ разни язици, православно изповѣдватъ единъ и сжщия тривпостасенъ Богъ. За това умирение и благостояние на светитѣ Божии църкви въ Възтокъ всѣкога се е молила, моли се и нѣма да прѣстане да се моли единовѣрната имъ и равно къмъ всичко благопожелателна Руска църква“.

Въ това писмо вѣе истински Христовъ духъ. Въ него се проявява апостолска грижа за умиротворяването на Божията църква въ Възтокъ и за прѣкрятяване смущението въ нея и се прави кратко напоминание за справедливостъ и за отклонение

отъ земни цѣли. Ако напоминанието за християнската справедливостъ може да се отнесе къмъ Цариградската църква, другиятъ съвѣтъ че при разрѣшеніето на българския църковенъ въпросъ трѣба да се забравятъ земнитѣ цѣли, е полезенъ и потрѣбенъ еднакво и за гърци и за българи. Ако г. Станимировъ е ималъ прѣдъ видъ този именно съвѣтъ, когато настоятелно ни напомнюваше да вземемъ въ внимание писмото на св. Руски Синодъ до Йоакима II, той заслужава голѣма похвала. Напомнюването отъ едно такова авторитетно учрѣждение въ Източната православна църква, каквото е Руск. св. Синодъ, че, при разрѣшаването на църковнитѣ въпроси, не трѣбва да се водимъ отъ земни цѣли, такова напомнюване е всѣкога полезно. Но ако иска да прѣдстави писмото на Руския св. Синодъ, като доказателство, че църковното ни положение е нормално, той грѣши. Подобно нѣщо въ писмото, както всѣки може да разбере, нѣма. Гледището на св. Руск. Синодъ за нашата иерархия и нашата църква е изказано въ писмото му отъ 1879 до патриарха Йоакима III, за което споменахме по-горѣ.

Това гледище, подържано съ изрази различни, но по смисълъ еднакви, може да обясни, защо рускитѣ иерарси всѣкога сж се въздържали да позволят на българскитѣ архиереи да служатъ въ рускитѣ храмове, а напжти сж правѣли мжчнотии и на духовни лица и отъ по-долни чинове да служатъ. Всѣки разуменъ и искренъ любитель на истината прѣдъ това дѣйствително държаніе на руското духовенство къмъ нашето би се спрѣлъ и би се постаралъ да си обясни, защо иа български свещеници и диаconi ту се позволява, ту се запрѣщава да служатъ въ рускитѣ храмове, а на българскитѣ архиереи всѣкога не се допуща. Не прѣдполагаме, че г. Станимировъ сериозно поддържа мисълта, изтъкната въ статията му и много основателно опровергната отъ г. Мишева, че членовеѣ на Бѣлг. св. Синодъ сж виновати прѣдъ св. Руски Синодъ. Знаемъ, че членовеѣ на Бѣлгар. Синодъ иматъ много грѣхове прѣдъ г. Станимирова и прѣдъ други, на които г. Станимировъ служи като трѣбачъ. Но каква вина сж имали приснопаветнитѣ български иерарси Антимъ и Климентъ, та не имъ се разрѣши да служатъ въ Русия, ако дѣйствително причината за резервираното държаніе на рускитѣ духовни власти къмъ българскитѣ архиереи е такава, каквато казва г. Станимировъ.

Не вѣрваме той да се води въ този въпросъ и отъ слѣднитѣ мисли: намъ не влиза въ работа да питаме, разрѣшава ли се на българскитѣ архиереи да служатъ или не. Това за насъ нѣма никакво значение. Нали на миряни всѣкога, а на свещеници и диаconi българи, съ изключение на нѣкои случаи, всѣкога се е позволявало и се позволява да се радватъ въ Руската църква на всички блага, на които се наслаждаватъ и чедата на Руската църква? Владичитѣ нека се разправятъ сами. Не прѣдполагаме, че г. Станимировъ съ такива мисли ще разрѣши недоумѣніето за нееднаквото всѣкога и къмъ всички български духовни лица държаніе на рускитѣ иерарси и ще успокои религиозната си съвѣсть. Защото той е човѣкъ съ висше богословско образование, той е академистъ и съ претенции да дава тонъ и насока на църковната управа у насъ и, като таквъ, той трѣба да знае, трѣба да разбира силата на мислитѣ, изложени отъ Макария въ слѣдното извлечение отъ Догматическото му бого-

словие за значението на епископския санъ въ Православната църква: "Отношението на тѣзи чинове отъ иерархията — епископския, презвитерския и диаконския — помежду имъ и къмъ паството състои въ това, че епископътъ въ частната си църква или епархия е мѣстопазителъ Христовъ (*Правосл. изповѣдание* ч. I. отг. на 8ѣ въпросъ) и слѣдователно, главенъ началникъ на подвѣдомствената си иерархия и на паството. (*Посл. на възрочн. патриар. за правосл. вѣра чл. 10*). Защото само той, както ще видимъ по-нататкъ, е приелъ отъ апостолитѣ изключителното право да ржкополага за епархията си всички по-долни пастири, така че послѣднитѣ отъ него получаватъ своитѣ права и духовната си власть надъ паството, и всичкото паство, което се ползва отъ попечението на тѣзи пастири, се освещава чрѣзъ тѣхъ отъ него". (*Догмат. богосл. Мил. іа архієпископа Харьковскаго Сѣн. 1868 т. II стр. 225*). Отъ горното се равбира, че, споредъ учението на Православната църква, центръ на духовния животъ въ една отдѣлна епархия е мѣстниятъ архиерей и отъ него получаватъ правата и властта си служащитѣ въ епархията му по-долни чинове на иерархията, а християнитѣ — паството — освещението. Слѣдователно, не може да се приеме за правилно да се гледа различно на епископа и на подвѣдомственитѣ нему духовници и християни. Не може да се третиратъ и се приематъ въ която и да е друга Православна църква, по-долнитѣ духовни чинове и мирянитѣ съ сжщитѣ права на които се радватъ членовеѣ на тази друга Православна църква, а тѣхнитѣ епископъ да не се приема, съ други думи, не може да се запрѣщава на епископа да служи, а на ржкоположенитѣ отъ него свещеници и диаconi да се разрѣшава. Противното е непослѣдователностъ и противорѣчие.

Ако г. Станимировъ, като академистъ, бѣше се спрѣлъ прѣдъ горнитѣ елементарни истини отъ учението на Православната църква, ако бѣше взелъ въ внимание и общезвѣстния фактъ, че ни една помѣстна Православна църква нѣма църковно общение съ Българската, че послѣдната не се пита за никой въпросъ интересуващъ всеобщата Православна църква, нито се освѣдомява какъ е той разрѣшенъ, както правятъ останалитѣ Православни църкви помежду си, той щѣше да дойде до сжщото заключение, на което сме ние, т. е. че Българската църква се намира на крѣстопѣжъ, че междуцърковното ѣ положение е аномално. Но г. Станимировъ не постъпи така, той ни изруга и млѣкна подъ влиянието на мисълта, че всичко въ междуцърковното положение на Българската църква стои благополучно.

Признаваме, че за да бжде тѣй спокоенъ г. Станимировъ, както всички други безвѣрници патриоти въ България, способствуватъ твърдѣ много и гласовеѣ, които десетки вече години отъ врѣме на врѣме се слушатъ, че ние българитѣ сме имали право, че нашиятъ въпросъ не е нито църковенъ нито религиозенъ, а националистически, който ще се разрѣши благополучно, като се разграничи това, което се пада на всѣки отъ двата воюващи народа. Тѣзи гласове ги слушаме и ние отъ млади години, остарѣхме, побѣлѣхме и все още тѣ отъ врѣме на врѣме гжделичкатъ слухътъ ни. Но тѣ не могатъ да успокоятъ душата и съвѣстьта на единъ истински вѣрващъ, на единъ незаслѣпенъ отъ земни цѣли синъ на Православната църква. Въпросътъ между българи и гърци билъ национално-полити-

чески. Това го знаят и малките дѣца. Това е една изтрита истина. Но послѣдствията отъ този въпросъ сж църковни. Четиридесетъ години вече Българската църква за радостъ на папищаши и протестанти стои вънъ отъ общението на останалата Православна църква. Коя друга Православна църква се намира въ такова положение? На българските архиереи не се разрешава да служатъ ни въ Русия, ни въ Атонъ, ни въ Иерусалимъ. На кой другъ православенъ архиерей се налага такава затруднение? Отъ български младежи приети и възпитани въ руски духовни заведения, при ржкополаганието имъ въ Русия, се поиска да заявятъ писмено, че се отказватъ отъ схизмата, както е направилъ Високопрѣосвещенниятъ Волински и Житомирски Антоний, членъ на св. Руски Синодъ. Отъ кой другъ православенъ мирянинъ е поискано подобно заявление? Ако е истина, че разпрята между гърци и българи е само национално-политическа безъ никакви религиозни послѣдствия, защо не е направена бѣлжка на Високопрѣосвещената Антония, че постѣпката, за която той така възторжено се е похвалилъ въ писмото си до патриарха Иоакима III, е неправилна и несправедлива? Това щѣше да бжде истинско утѣшение за оскърбенитѣ и обиденитѣ отъ тази постѣпка на Негово Високопрѣосвещенство, това щѣше да бжде единъ лжчъ отъ надежда за ония, които униватъ въ борбата противъ папищаши и протестанти въ България и противъ отрицателнитѣ идеи, които разтѣлватъ религиозно българския народъ и го тласкатъ въ бездната на безвѣрието.

Но тази разпря щѣла да се свърши благополучно, кога стане разграничението на това, което принадлежи на всѣки народъ. Ала кой ще направи това разграничение? Гърцитѣ ли? Но атинскитѣ гърци, които даватъ насока на Цариградската църква, дигатъ сжщия гласъ, какъвто и при паданието на Цариградъ подъ меча на турцитѣ. Както тогава византийцитѣ викали по-добрѣ турска чалма, отколкото папищашка шапка, така и сега атинскитѣ гърци казватъ не е врѣме да се уравнива недоразумѣнието ни съ българитѣ, не съ българитѣ трѣбва да се споразумѣваме, а съ турцитѣ Българитѣ ли ще направятъ това разграничение? Но като оставимъ на страна, че това не зависи отъ тѣхъ, нѣматъ ли и тѣ своитѣ патриоти отъ рода на г. Станимирова, които настояватъ българскиятъ екзархъ да има вѣдомство въ Цариградъ и да живѣе тамъ, ако и да е това противно и на църковнитѣ правила и на фермана за учрѣдението на Екзархията? Признава ли Руската църква това желание на нашитѣ патриоти за правилно? Нека го каже, и работата ще се свърши. Българитѣ знаятъ, че 39 членъ отъ конституцията повелява да се намира България въ общение съ всеобщата Православна църква, ала отъ тридесетъ години насамъ нищо не е направено за приложението на този членъ, и България до день днешенъ се намира вънъ отъ общението на Православната църква. Отъ турцитѣ ли ще очакваме да направятъ това разграничение? Но това е противно на тѣхнитѣ интереси. Тѣ искатъ християнскитѣ народи, населяващи Балканския полуостровъ, да се ядатъ помежду си, гърцитѣ да гонятъ българи и власи, сърбитѣ българитѣ, послѣднитѣ сърбитѣ, за да могатъ тѣ прѣспокойно да тѣпчатъ и колятъ и гърци, и българи, и сърби, и власи. Ако не бѣше такова тѣхното желание, тѣ не щѣха четиридесетъ вече години да държатъ неизпълненъ десетия членъ отъ

фермана за учрѣдението на Екзархията, по силата на който всички епархии, населени въ мнозинство отъ българи, трѣба да минатъ подъ вѣдомството на Екзархията. Великиятъ везиръ Къпрѣзли Мехмедъ паша прѣзъ 60-та година отъ миналото столѣтие казалъ, че Цариградската патриаршия ще бжде обърната на гжабарница, а другъ единъ везиръ, не можемъ да си спомнимъ кой, се заканилъ да направи Екзархията охтичава. Не постигнаха ли турцитѣ цѣльта си? Кой обрѣща внимание на такриритѣ на патриарха и екзарха, освѣнъ газетаритѣ, за да се мамятъ гърци и българи, че религиознитѣ имъ началници работа вършатъ? Скопската и Дебърската епархии въ голѣмата си частъ сж изгубени за Екзархията. Сега идатъ наредъ Битолската и Велешката. Имаше основание Костурскиятъ владика Каравангелистъ да казва, че съ врѣме българскиятъ екзархъ ще остане само съ патерицата си въ ржа.

Цариградъ, който справедливо е нареченъ отъ покойния Стоиловъ ключъ на Българитѣ, на два пжти възстаналъ противъ насъ, че сме сгрѣшили прѣдъ него. Когато прѣзъ 1908 г. се прогласи България за царство, той протестира, другитѣ държави се намѣсиха, задължиха българския народъ да заплати нѣколко десетки милиона и по този начинъ се изкупи сторения прѣдъ Цариградъ мнимъ грѣхъ, Подиръ дълга борба, справедливослѣта на която съ изключение на гърцитѣ, бѣше призната отъ всички останалъ православенъ свѣтъ, прѣзъ 1872 се прогласи самостоятелността на Българската църква. Цариградъ намѣри, че ние сгрѣшихме и ни наказа съ своитѣ проклятия. Останалитѣ православни църки се раздвоиха. Едни отъ тѣхъ трѣгнаха подиръ издаденото отъ Цариградъ рѣшение, а други се произнесоха наистина неодобрително за постѣпката на Цариградъ, безъ обаче да се съобразятъ съ послѣдствията отъ своето неодобрение. Положението на работата сега е слѣдното: на мирянитѣ българи и на по-долнитѣ чинове отъ българската иерархия, подвѣдомствени и еднитѣ и другитѣ на висшата българска иерархия, обикновено не се отказватъ правата на истинскитѣ членове на Православната църква, а Българската църква и висшата ѣ иерархия, като не се признаватъ за канонически, се подвеждатъ подъ категорията на съставляващитѣ самочинни сборища, и затова, ако нѣкой членъ на висшата българска иерархия, пожелае да го считатъ за членъ на Православната църква, трѣбало да се покае. Отъ всичко това излиза, че мнимиятъ грѣхъ за самостоятелността на Българска църква носятъ само българскитѣ архиереи. Не стига това. Ако нѣкой български архиерей издигне гласъ и, като констатира, че междуцърковното положение на Българската църква е аномално, се осмѣли да каже, че трѣбва да се взематъ мѣрки, за да се отстрани тази аномалностъ, ще се намѣри нѣкой академистъ, като г. Станимирова, човѣкъ съ лекъ умъ и съ още по-лека религиозна съвѣсть, незаслужено удостоенъ съ високо отвѣтствена длъжностъ въ България, да го изругае площадно и да поиска отгорѣ и възнаграждение за ругатнитѣ си, за доказателство, че цѣльта на дѣятелността му е парата, а не истината.

† В. П. Симеонъ.

Да обичаме отечеството си!

* * *

Като излагаме всичките тѣзи разсждения за природата и веленията на любовта къмъ отечеството, ние сме далечъ отъ да твърдимъ, че е достатъчно за единъ народъ напълно да съзнае любовта къмъ отечеството и нейните веления въ указаната форма и той ще може да ги приложи напълно въ вжтрѣшното си устройство и въ отношенията си къмъ другитѣ народи. Ние и по-рано изтъкнахме мисълта, че външните ограничения, на които сж подвъргнати личноститѣ и народитѣ, често оставятъ неосществени даже най-идеалнитѣ пориви на личности и цѣли народи. Както отдѣлната личностъ, тѣй и цѣли народи сж принудени да признаватъ необходими прѣгради, които тѣ и при най-искрено желание не могатъ да прѣминатъ. Човѣшкото несвършенство въобще, несъгласието на другитѣ личности и народи съ нашето разиране на дългъ и свършенство, устойчивостта и влиянието на установенитѣ, макаръ и неиздържващи критика, форми на живота и на политическитѣ взаимно отношения — всичко това създава прѣгради, които не може да избѣгне никой чистъ идеалъ, когато поиска да бжде осществень. И душата на народитѣ, както и на личноститѣ, въ такъвъ случай изпитва *раздвоеност* на своето вжтрѣшно сжщество, раздвоеност между чистия идеалъ и тази реална форма, която той добива при своето осществление въ сила на „необходимото зло“ въ живота. Такава раздвоеност е особено присжща на общественитѣ идеали, защото общественитѣ идеали изискватъ за своето осществление взаимното съгласие и участие на много индивидууми и на цѣли групи отъ индивидууми. Ако една частъ отъ тѣзи групи противодѣйствува на осществлението на единъ общественъ идеалъ, а особено ако тази частъ е силна и многочислена, осществлението на идеалитѣ доаждва много по-късно отъ тѣхното съзнаване, па може и никога да не доде.

Това именно съзнание, че трѣбва да се чака, щото извѣстенъ общественъ идеалъ да бжде осществень и че това може и да се не дочака, и е причината на необходимото раздвоение, което сж принудени да чувствуватъ много народи. Въ наше врѣме особено типично и силно е раздвоението между националнитѣ и общочовѣшкитѣ идеали на силнитѣ народи. Не е лесно за единъ синъ на единъ силенъ народъ, колкото и да е идеаленъ той, да тури ржка на сърдцето си и да си каже: „ние сме длъжни да дадемъ веднага свобода на всички завладени отъ насъ народи“. Неговата душа ще замчатъ въ такъвъ случай цѣлъ купъ въпроси: „А ако другъ ги завладѣе и съ туй и нашата самостоятелностъ заплаши? Ако съ повръщането на потлканитѣ отъ насъ права, ние изгубимъ и законни наши? Кои народи трѣбва да освободимъ и кждѣ е тази черта, кждѣто свършва нашата народностъ и почва друга? и т. н.“

Не е наша задача въ случая да рисуваме това трагично раздвоение между общественно-политически идеалъ и общественно-политическа дѣйностъ, раздвоение нередко въ нашето врѣме. Не е наша задача и да рѣшаваме трудния въпросъ, какъ да се згрупираатъ общественитѣ и народни сили, въ каква форма да се излѣятъ политическитѣ организации и сдружавания, за да се осигури, че слѣдъ извѣстно систематическо старание и борба прѣзъ цѣли епохи най-сетнѣ ще се постигне за всѣки народъ хармония между любовта къмъ отечеството въ изложената форма и между политическата му организация и дѣятелностъ.

Не е наша задача въ случая да се занимаваме съ това трагично раздвоение между чиста и идейна любовъ

къмъ отечеството и практическата наша политическа дѣйностъ, тѣй като *за насъ, за българитѣ, такава раздвоение не сжществува*.

Въ това отношение слабитѣ народи и въ частности ние, българитѣ, имаме едно голѣмо прѣимущество. Ние не владѣемъ нищо чуждо и националнитѣ ни идеали сж устремени не къмъ отнемане на чужди свещени права, а за запазване и възобновяване на нашитѣ. Най-малкото, на което, споредъ горѣказаното, има право всѣки народъ, т. е. правото на обединение подъ една самостоятелна народна властъ всичкитѣ сънародници, ние го нѣмаме и къмъ неговото достигане, а така сжщо къмъ закрѣпяване на достигнатото, сж устремени задачитѣ, и на войска, и на външна политика, и на дипломатия. Нашитѣ национални стремежи не сж насочени противъ други народи, като такива, а до толкозъ, доколкото тѣ ни прѣчатъ въ законнитѣ ни стрѣмежи къмъ сплотяване, развѣтие и обединение на нашия народъ. Съ една дума, нашата любовъ къмъ отечеството изисква отъ насъ стремежъ къмъ нѣща тѣй справедливи и законни, че и единъ чуждъ идеаленъ човѣкъ би можалъ да се бори за тѣхъ въ името на принципа и на общечовѣшката солидарностъ и равноправието на народитѣ. Колко повече трѣбва да се въодушевяваме ние, които, и по езикъ, и по кръвъ, и по симпатии, и по най-близки жизнени отношения сме свързани съ единъ народъ, който има толкова справедливи национални стремежи, съ единъ народъ, който има щастие да чувства хармония между националнитѣ си идеали и идеалитѣ за общечовѣшко благо и усвършенствование! Съ спокойна съвѣсть и мисль може да съзнава всѣкой българинъ, че всѣка негова въздишка за благо на своето отечество е въ сжщото врѣме и въздишка за осществлението на идеалитѣ и благо на човѣчеството. Защото, какво по-дѣйствено, по-важно работене за общечовѣшкитѣ идеали, какво по-идеално служене на справедливостта има отъ туй — да се стремишъ да възвърнешъ напълно и да запазишъ на единъ народъ правото да развива своя езикъ, да живѣе споредъ своята вѣра и култура, та свободно да влага своето въ общечовѣшкия прогресъ и въ уствойството на царство Божие на земята? За българина нѣма по-голѣмъ космополитизъмъ, нѣма по-чиста насока на стремежа къмъ благо и усвършенството на цѣлото човѣчество отъ туй, да обича своето отечество, да се стреми да стане то силно, велико, способно да защитава своитѣ и чужди права, въодушевено отъ идеалитѣ на общечовѣшкия миръ и на съвмѣстно съ всички народи лѣкуване на общественитѣ и лични недъжи въ човѣчеството. Нѣма по-истински космополитизъмъ отъ съзнателния и основания на общечовѣшки идеали национализъмъ.

Заради туй, колкото по-дълбоко сж вкоренени въ единъ българинъ поривитѣ къмъ общечовѣшко добро и усвършенствование, толкова по-дълбока ще бжде въ него и любовта къмъ българското отечество. Любовта къмъ отечеството е, слѣдователно, най-първото, което трѣбва да се изисква отъ тѣзи, които сж призвани да насаждатъ царството Божие на земята. Всѣки отъ ратниците на Божията нива трѣбва да се стреми да насади царството Божие въ своето отечество, а царството Божие на земята въобще, всеобщиятъ миръ, братство и любовь, за които постоянно се моли църквата и копнѣятъ чиститѣ души, ще додаты по такъвъ начинъ сами по себе си.

Да обичаме, прочее, отечеството си!

И. Евтимий.

Самобесѣди.

24.

За да придобие човѣкъ Господа, трѣбва да има на себе си и единъ законъ, който свято да почита и съ радостъ да му се починава. Нежененъ ли е човѣкъ — съ чистота да държи ненарушимъ печата на дѣвствеността си. Ако ли мисли никога да не се жени заради Господа, то той тоѣбва да гледа на женитѣ като на свои сестри; да държи една строга дисциплина върху себе си, като ще намѣри поддръжка за това въ себеотричането, бдѣнието и въ високия полетъ на неговата душа. Жененъ ли е, трѣбва да знае, че жената е даръ Божий и да не прави злоупотрѣбление съ нея. Да помни, че женидбата се освѣщава отъ дѣцата и че тѣлесното съединение е напълно оправдателно и благословено отъ Бога само когато е за наслѣдие, а останалото е удовлетворение на плътта (макаръ и незапрѣтено по причина) и колкото повече си правишь това, толкозъ повече се изостря гласа на тази плътъ и те завладѣва, безъ да можешъ вече да ѝ противостоишь. А това е робство... робство ужасно, ти притяпявашъ силата си, убивашъ духа си и не можешъ да не се чувствувашъ повиненъ. Добръ може да се чувствува само онзи, който съ трудъ и въздържание придобива царството Божие въ себе си; който, като налага законъ на плътта си, освобождава отъ законъ духа си. Това царство не се придобива, като постоянно смущавашъ себе си, а като постоянно се усъвършенствувашъ, защото е казано: „Вждѣте съвършени, както Отецъ вашъ е съвършенъ, който е на небесата“.

* * *

Ние въ свѣта гониме призраци и суетни нѣща, като ласкаеме себе си, че знаеме какво вършиме и какво изискваме отъ живота. Сжществува едно прѣдание, че слѣдъ като Богъ сътворилъ свѣта, прѣзъ единъ хубавъ пролѣтенъ день направилъ и човѣка. Той лежелъ върху земята още несъживенъ. Богъ духналъ въ ноздритѣ му, той оживѣлъ и веднага станалъ, като взелъ да се оглежда наоколо. Подиръ това погледналъ на себе си и взелъ да се пипа. Но съглежда, че нѣщо се движи край него; той се уплашва и побѣгва; спира се, но и той се спира. Той се прѣстрашва и се спуска да го хване, но се ударва о земята. Вдига се и започва да го гони. Но колкото повече тичалъ да го стигне, толкозъ повече и то бѣгало прѣдъ него. Той гонилъ сѣнка си.

Така и ние въ живота гонимъ напраздно тази сѣнка: *доброполучието*, като се мамимъ, че, може би, нѣкога ще ни се удаде да я уловимъ. Естествениятъ човѣкъ въ насъ ни кара да живѣемъ въ сласти и да търсимъ всѣкога своята полза, като ни казва: тукъ е твоето щастие и благополучие. Обаче нашиятъ вжтрѣшенъ духовенъ човѣкъ се мжчи и смъртно терзае, когато така живѣемъ. То е страшно и ужасно иго! Царъ и държавникъ, богатъ и сиромасъ еднакво се чувствуватъ нещастни и роби на живота, когато рекатъ да слушатъ този гласъ. „Суета, всичко е суета!“ и еднакво е сждбата на всички човѣци. Работишь, трудишь се, грѣхувашъ си душата да прѣпечелишь много и какво отъ всичко това? Голъ си се родилъ и голъ ще отидешъ въ земята! Всичката умность и хитрость въ живота ставатъ тѣй глупави и тѣй смѣшни. Дѣ е цѣната тогазъ на този животъ? Ето за естествения човѣкъ е скрито всичко това и животътъ се явява като едно страшно чудовище, което ражда човѣцитѣ, задава всѣкому гатанката: *защо живѣемъ?* и тѣ како не могатъ да я отгатнатъ, изяжда ги немилостиво, — подобно на онзи баснословенъ сфинксъ въ гръцката митология.

Дойде Христосъ и поиска да ни каже отговора на тази гатанка: „Всѣки жовѣе да съгради и усъвършенствува своя вжтрѣшенъ човѣкъ въ себе си. Затова покайте се! Измѣнете своитѣ мисли и сърдца; живѣли сте до сега само за плътска угода, но отречете се вече отъ всичко това и ще придобиете царството Божие, защото то е царство на духовната хармония въ васъ което нѣма да дойде съ изглеждане, но ето вжтрѣ въ васъ е. Трѣбва да изнудишь своята природа, защото тя изисква животъ по плътъ, а не по духъ, и тогазъ само ще грабнешъ това царство. Иначе ще живѣете на земята, но само за погибель и осжждане. Пакъ ви казвамъ: покойте се и разтворете сърдцата си, та разумѣйте това учение, защото: каква полза, ако спечелишь цѣлия свѣтъ, а отщетишь душата си? А пѣкъ и двѣтъ да придобиешъ е невъзможно, защото никой не може въ едно и сжщо врѣме да служи Богу и Мамону . . . . .“

Христосъ показа на дѣло какъ може да се постигне всичко това и разрѣши тази гатанка на живота прѣдъ очитѣ на всички човѣци. Мнозина видѣха въ неговото лице Велико откровение и повѣрваха. Едвамъ тогазъ тѣ излѣзоха отъ „мрачната сѣнка“ и узнаха пжтя за спасението на душата си. Когато вършеха лошо, бѣха подъ законъ, подъ запрѣщение и тѣ познаваха Бога само като издодъждателъ; но сега просвѣтени съ Божията свѣтлина се виждаха въ дома на „Отца си“ и за тѣхъ Богъ стана Велика Всеопрощающа любовь и Богъ на Благодатта. Човѣческитѣ синове станаха Божии синове.

Но не всички видѣха това. Ето минаха се близу двѣ хиляди години отъ тогава и ние стоимъ далечъ отъ тази свѣтлина, защото: „Съ уши ще чуете, казва Господъ, и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гледате и нѣма да видите. Защото задебелѣ сърдцето на този народъ и съ ушитѣ си тежко чуватъ и очитѣ си склопиха, да не би съ очитѣ си да видятъ и съ ушитѣ си да чуватъ и съ сърдцето си да разумѣятъ и се обѣрнатъ и азъ ги изцѣля“ . . .

Мнѣния и отзиви,

Окончателно прѣмахване на клетвитѣ въ сждилищата. Миналото правителство прѣмахна отъ сждилищата клетвитѣ по углавнитѣ дѣла. Сега министрътъ на правосъдието, г. Абрашевъ, е внесълъ въ народното събрание законопроектъ, съ който, между другото, се прѣдвижда да се прѣмахнатъ клетвитѣ и по гражданскитѣ дѣла. Ако се приеме отъ народното прѣдставителство това прѣдложение, то ще рече, че клетвитѣ, като религиозенъ актъ, се съвсѣмъ прѣмахватъ отъ българскитѣ сждилища, че българската юстиция въ търсене и раздаване на право и правосъдие окончателно сжсва съ религиознитѣ схващания на българското население, което, за щастие, свързва всѣко, или, по-точно, туря надъ всѣко правосъдие правосъдието на Небесния Сждия.

По тая тенденция на българската юстиция и на послѣднитѣ нейни върховни държавни прѣдставители ние принципно се изказахме на свое врѣме. Казаното тогава, сега считаме за излишно да повтаряме. Считаме, обаче, за свой дългъ и сега да обѣрнемъ надлежно внимание, че това постяпяне съ клетвитѣ въ нашитѣ сждилища е единъ неразуменъ, вреденъ и крайно осждителенъ актъ.

Ние чакахме да чуемъ отъ надлежното компетентно мѣсто съображенията, по които се прѣдлага окончателно да се прѣмахнатъ отъ българскитѣ сждилища клетвитѣ. Тия съображения ние вече чухме, и. признаваме, не

безъ тѣга и свѣнъ за нашитѣ, специално български условия.

Въ тия съображения мълкомъ се минава най-сжществената часть на въпроса.

Въ тѣхъ не се казва: каква цѣль се е гонила съ клетвитѣ и за кого сж тия клетви? Нашиятъ народъ е православенъ, религиозенъ. Той вѣрва особено въ божие то мѣздовъздаяние, което рано или късно постига или ще постигне злосторника. Психологически, вжтрѣшно нашиятъ народъ държи много по-вече на небесното, божие то, отколкото на земното, човѣшкото правосъдие. За това свидѣтелствува не само вѣрата му, като изповѣданіе, но и неговото народно схващане, изразено въ хиляди народни умотворения. Непростително е, прочее, при разглеждане и разрѣшение на въпроса да се оставя безъ внимание тая тѣй сжщественая, отъ първостепенно значение психологична чѣрта отъ народната психология. Прѣдставителитѣ на българската държавна юстиция бѣха длѣжни и на тая минута сж длѣжни да се спратъ на тая чѣрта, да я оцѣнятъ и ѝ дадатъ надлежно значение. Ако българскиятъ народъ е религиозенъ, ако той дълбоко вѣрва въ божие то мѣздовъздаяние — тия крупни, тогава, фактове не може, не трѣбва да се отминаватъ слѣпишкомъ отъ ония, които сж поели свещената обязаность да търсятъ и раздаватъ на българския народъ право и справедливость. Ако ли пъкъ, на пукъ на тия фактове, се прѣдприема и изпълнява противното, тогава, ще рече, че у насъ ржководни сж доктринерската прѣдубѣденость и неразумието, че у насъ се създаватъ законоположения на пукъ на дѣйствителността и цѣлесъобразността.

За оправдание на сега прѣдлаганото прѣмахване на клетвитѣ се каза, че полагане на клетвитѣ прѣдъ свещеникъ било твърдѣ неудобно, понеже, при нужда, не всѣкога се намирили свещеници въ сждилищата и това само ставало причина дѣлата да се провлачатъ съ мѣсеци и години. Като допускаме единични случаи за липса въ потрѣбенъ моментъ на свещеникъ въ сждилището, ние съ положителность отричаме основателността на подобно оправдание. Нека се не забравя прѣди всичко обстоятелството, че държавата или надлежниятъ ѝ прѣдставителъ, като не е направилъ нищо, за да се уясни и стабилизира положението на клетвенитѣ свещеници, търпялъ е всичко, що спомага, за да се не намиратъ всѣкога въ сждилищата свещеници за клетва. Къмъ самия религиозенъ обрядъ на клетвата и къмъ клетвенитѣ свещеници мнозина сжди сж си допускали отношения, които не сж можели да не спъватъ редовността и наврѣменността въ полагане на клетвитѣ. И пакъ, общо взето, клетвенитѣ свещеници сж изпълнявали дълга си добросъвѣстно и на врѣме. И на заинтересованитѣ е най-добрѣ познато, че най-малко на клетвенитѣ свещеници може да се хвърли укоръ за пословичната провлеченость въ българското сждебно дѣло-производство.

За оправдание прѣмахването на клетвитѣ се навежда, най-сетнѣ, и това още, че началото на туй прѣмахване било турено отъ миналото правителство и че и въ други държави нѣмало клетви при сждилищата. Позволяваме си, обаче, да мислимъ, че и самитѣ поддържници на тия съображения ще да сж на мнѣнието, какво не всѣко рѣшение на едно минало правителство е, като простъ фактъ, доказателство за истинността на рѣшението и че не всичко, каквото се е рѣшило нѣкъдѣ по свѣта е основание да се прѣнесе и у насъ. Иначе, не ще става нужда ни отъ смѣна на правителства, ни отъ сжществуване на *българска* държава и на *български* народъ.

Засѣгнахме изказанитѣ „оправдания“ за окончателното прѣмахване на клетвитѣ отъ нашитѣ сждилища, за да се види и при тоя случай, съ каква странна прѣд-

убѣденость и съ какво внимание се отнасятъ мнозина у насъ съ свещени традиции и вѣрвания на нашия народъ.

Като оставяме отговорността за проектираната промѣна върху ония, които я подемаатъ и поддържатъ, бихме желали да вѣрваме, че въ случая сегашното българско народно прѣдставителство ще съумѣе да изпълни дълга си.

Л. С.

КНИЖНИЦА.

Ст. Михайловски.

Поема на Поемитѣ.

(Февруарий, 1912.)

I.

Какъвъ е този страшенъ викъ,
Какъвъ е този грозенъ трясъкъ?

То сж безчисленни трѣби —
Изненадѣйно затрѣбѣли
Отъ Истокъ и отъ Западъ,
Отъ Сѣверъ и отъ Югъ.

То е необузданна
И непрестанна молния — подобна
На колесница огненна, търчаща
Въ безкрайнитѣ простори.

То е чудовищенъ ревъ що дохожда
Отъ битва
Между стихии земни и надземни.

То е дихание на вихри люти —
Избѣгали отъ своитѣ окови.

То е охтенъе
На слънце, мѣсець и звѣзди —
Облѣти съ кърви.

Тѣзъ ужаси какво ли извѣстятъ
На клетитѣ човѣшки сжщества?
Великий День,
Послѣдний День, Деньтъ на Днитѣ,
Деньтъ на всѣки свѣршъкъ и на всѣка
Расплата, страховитий и свещенний День
На Свѣторазрушението, славний День
Предсказанъ отъ пророци
И богознайници, Деньтъ
На божията дума,
Деньтъ на Божий Сждъ.

Отъ подвизи безумни истощенъ,
Потънѣлъ въ грозни окаяństwa —
Свѣтътъ е вече зрѣлъ
За истребление и за провала.

Човѣчеството трѣба вече
Да опознае себе си, да вникне
Въ потайноститѣ на сждбата си, да види
Послѣдний плодъ
На своитѣ мечти,
Стремежи и похвати, —

Да схване пълний смисълъ
На своето многовѣковно битие.

Дебела, тежка сѣнка, —
Всепоглѣщаващата сѣнка
На лютитѣ сждбовни изненади, —
Безименната мрачина духовна
Която преобрѣща всѣка мисълъ на горчило
И всѣко чувство на оплаха, —
Нощта,
Неодгадаемата нощъ що другарува
Съ неодгадаемата смъртъ, — покриватъ
Грамадната човѣшка челядь,
Обвиватъ я отвредъ,
Притискатъ я безжалостно.

Морето разярено
Напуша, сѣкашъ, своето лѣгло;
Вълнитѣ му метежни
Обсаждатъ, сѣкашъ, небосклона,
И дирижтъ, сѣкашъ,
Незнайна плячка, необикновенна жертва.
Небето като че се готви
Съ горѣща лава да обсици всичко
Що горди общества човѣшки сж градили,
Крѣпили, любили, въспявали — презъ дългъ
Низъ отъ столѣтия.
И подъ метлата
На върлия Метачъ,
На Времето желѣзноржко
И всепобѣдно,
Стояжтъ камари отъ богатства
И драгоцѣнни
Издѣлия — превърнати
Въ безформенни открѣшленици и развалини.

На хитроумнитѣ въпроси —
Отъ роякъ словоборци всѣкидневно
Задавани — получи се най-напоконъ
Божественъ отговоръ. И всѣки умъ,
И всѣки разумъ вече разбиратъ
Че висша мъдростъ и наука висша
Стояжтъ въ тѣзъ думици: — Отъ Мене
Исхожда всичко,
И всичко въ Мене се привърща; Азъ съмъ Алфа,
И Азъ съмъ Омега! —

И горестно съзнаване на тежки грѣшки, —
И тжженъ споменъ
Отъ кривдини непоправими, —
И ожидание на безвъзвратна
Присжда, исходяща
Отъ неизмѣнна Висша Съвѣсть, —
Сж отбѣлѣзани връхъ всѣки образъ
Човѣшки.

Да, въ духоветѣ всѣка помисълъ надменна,
И всѣко безразсѣдно вѣрване, и всѣки
Грубъ символъ,
И всѣкаква измамлива надѣжда —
Сега отстѣпятъ мѣсто
На тѣзи лжчезарни истини: —
Че нема редъ извънъ реда
Сѣздаденъ изотгорѣ, —
Че велемошци и светостъ
Сж достояние на Онзи
Комуто волята и разума обгрѣщатъ всичко, —
Че само Той

Преграда може да поставя
Предъ вѣчнината,
И нова вѣчнина да устроява, —
И че това що земни великани
Творяжтъ е сънь минутенъ
На привидения минутни!..

II.

О, свърши се! Часътъ на правдата настѣпи!
Могжщия Ехова, презиранъ и отричанъ
Отъ лихи мждреци и игрословци,
Излѣзе изъ глубокитѣ
Надзвѣздни обиталища, кждѣто
Почиваше — далечъ
Отъ всѣки ефемеренъ блѣнъ и взоръ.

Яви се той!
Вѣсти се най-подирѣ Господъ,
Властительтъ на всички що властуватъ —
И сждникътъ на всичкитѣ сжди. . .
Да, ето го, Строительтъ на всѣки строй,
Уредникътъ на всѣки редъ —
Въ когото всѣка мисълъ, всѣко слово
Сж повеления ненарушими
За всичко що се движи и вълнува
Отсамъ предѣла и отвждъ предѣла
На свѣтоветѣ. . .

О Земно знание, земна славо —
За вази слънцето бѣ изворъ
На всѣка свѣтлина: узнайте
Сега че слънцето — че всички
Слънца, зори и свѣтила — сж дребни
Лжчи отъ тѣзъ единственна
Видѣлина — Творецътъ. . .

Яви се Той!
Яви се, — и удари гнѣвно съ кракъ,
И всичко паднж въ прахъ, —
И всичко, въ сферитѣ човѣшки, се срути,
И всичко се разсипа
Извънъ тѣзъ сфери, —
Безкрайната Вселенна
Катъ снѣжна топка се строши и раздроби.
(Слѣдва).

Книгописни бѣлѣжки.

Въ Америка, пжтеводителъ за българитѣ въ Америка. Съставилъ Т. Калевъ. Издание на Н. Драмсъзовъ въ Мадисонъ. Печатница „Народенъ гласъ“, Гранитъ Сити. Стр. 340.

Това е обемиста илюстрована книга, набита съ цѣнни свѣдения. Съ своя външенъ видъ, съ своя печатъ, съ своитѣ рекламни обявления на български търговски заведения въ Америка, тя се отличава отъ повечето книги които се издаватъ и печататъ въ царството. Съставительтъ низалъ свѣденията си безъ да се стѣснява отъ обема на книгата. Издательтъ билъ охоленъ въ срѣдствата, като избралъ хубава хартия, хубава букви и снабдилъ книгата и съ хубави иллюстрации. Съ всичко това книгата оживява въ паметъта милата нѣкогашна лична българска инициатива, на която българскиятъ народъ дължи възраждането си, но която днесъ не се цѣни въ царството и не само не се култи-

вира въ поколѣнието, но се прави несъзнателно всичко да се задуши. Трѣбвало, види се, шепа българи да прѣплуватъ прѣвъ океана и да отидагъ въ Америка, въ страната на волята, на енергията и на личната инициатива, за да се пробуди въ тѣхъ нѣкогашната родна добродѣтель — личната инициатива. Трѣбвало шепа сънародници да напуснатъ отечеството си и да отидатъ въ Съединенитѣ щати, дѣто всички културни институти—училища, църкви, болници и пр. и всички технически и промишлени отрасли—желѣзници, параходи, фабрики, плантации и пр. се дължатъ на лична инициатива, за да се извика у тѣхъ волята и енергията съ личната инициатива, както и да се види, каква сждбоносна грѣшка е направена и се прави въ нашия културенъ развой! Ние, които знаемъ грѣшкитѣ на днешния общественъ строй и всички прѣдимства на бждния фантасанъ общественъ строй подиръ 200—300 години, които знаемъ всичко онова, безъ което можемъ, но които не знаемъ онова, безъ което не е мислимо никакво повдигане, никаква култура и никакво благоденствие за народитѣ, ние не цѣнимъ блага на личната инициатива, ние нехаемъ примѣритѣ на личната инициатива, които сж ни оставили за назидание нашитѣ бащи и дѣди. Тия примѣри сж много. Тя се срѣщатъ въ всички крайнини на България, тѣхъ ще ги намѣримъ въ всѣки градъ и село, на всѣки кръстопѣтъ въ планини и полета. Ние минаваме покрай живитѣ тия примѣри, но ги не познаваме, не чуваме, какво ни говорятъ, не разбираме езика имъ. Ние живѣемъ около тѣхъ, но не ги цѣнимъ. Да ги именуваме ли? Тѣ сж Рилския манастир, най-монументалния славянский паметникъ на полуострова, тѣ сж манастиритѣ, тѣ сж църквитѣ, тѣ сж училищата въ България, Тракия и Македония. Идеята за всички тия манастири, църкви, училища не е на царъ или на правителство. Идеята и осществлението ѝ сж дѣло на народа, дѣло на лична инициатива, дѣло на българския гений. Сждата тази лична инициатива я виждаме да се проява у нашитѣ сънародници въ Америка. Въ 7—8 години тѣ въздигатъ 3 църкви въ Америка, уреждатъ си общини, откриватъ си училища, издаватъ 3—4 вѣстника, иматъ си българи доктори, адвокати, учители и публицисти. Всичко това е проява на лична инициатива, на енергия и воля, които въ Америка се пробуждатъ безъ помощъ отъ правителство и намиратъ просторъ за развой и размахъ, които извикатъ само респектъ и радостъ. Самитѣ българи работници, на които книгата „въ Америка“ изнася образитѣ въ ателиетата, минитѣ, тунелитѣ и пжтищата, когато работятъ, сж прѣобразени: въ тѣхнитѣ лица блѣскатъ лжчи на жизнерадостъ, а въ тѣхнитѣ мисци и мускули блика енергия. Това се дължи на общественитѣ условия, въ които нашитѣ сънародници сж поставени въ Америка и които култивиратъ у тѣхъ инициативата и извикватъ енергията и волята. Всѣки може да си прѣдстави, какъвъ би билъ подема въ нашия народъ, ако въ България се култивираха сждитѣ граждански добродѣтели.

Като лична инициатива, книгата на г. Калева е мила проява, като опитъ да даде свѣдения за живота на българитѣ въ Америка и напжтване на ония българи, които искатъ да заминатъ за Америка, тя е наврѣмена и не безъ достоинства.

Д.

Книги постѣпили въ редакцията.

1) *Източнитѣ пазари*: Турция, Гърция, Египетъ. Анкетни свѣдѣния и блѣжки, събрани отъ секретаритѣ на софийската, пловдивската и варненската търговско-индустриални камари Д-ръ Ив. Златаровъ, Ив. П. Ма-

ноловъ и Жеко Димовъ. София, печатница П. Калжчевъ, 1411 г., стр. 475.

2. *История на Християнската църква* отъ Джемсъ С. Робертсонъ, покоенъ кентеберийски каноникъ и професоръ по църковна история въ Лондонската кралска колегия. Въ осемъ тома. Томъ първи отъ апостолския вѣкъ до Юлиана Отстъпника. Прѣвежда отъ руски П. Даскаловъ. Габрово, печат. „Модерно изкуство“, 1912 г., стр. 294. Цѣна 3 лева. На свещеницитѣ, църквитѣ и свещенишкитѣ братства томчето се отстъпва по 2-50 лева.

3. *Теории на голѣмитѣ войни* отъ генералъ Клаузевицъ. Прѣводъ на майоръ Х. Лѣсевъ. Т. II. София, 1912 г., стр. 224. Цѣна 4 лева.

Външенъ прѣгледъ.

Цариградската грѣцка патриаршия. (Българскитѣ царски дворъ и Фенерската патриаршия; поспѣта на ромжския прѣдствителъ). Вселенската патриаршия продължава да дава знакове за особено внимание и разположение къмъ царския домъ на българския царъ. Тя сполучливо използва всѣкой удобенъ случай и моментъ, за да подчертае наложеноото отъ обстоятелствата и жизненитѣ ѝ интереси поведение. Не пропуска удобни случаи и българския царъ. Така, царската въ Цариградъ легация, по поржка на царя на българитѣ, първо устно, а по-сетнѣ писмено благодари на Йоакима III за поздравитѣ и благопожаланията по случай пълнолѣтието на българския прѣстолонаслѣдникъ; патриархътъ наредилъ това писмо да се прочете въ синодно заседание. Съдържанието му направило на цѣлия Синодъ впечатление съ своя „благочестивъ и задушевенъ“ езикъ.

Патриаршеското внимание отишло по-нататѣкъ. То почва да се проява и въ вѣрски тържества. И наистина, на православна недѣля, на 12-и този мѣсець въ патриаршията, когато, споредъ заведения редъ патриархътъ съ цѣлия синодъ при него отслужилъ литургия, на великия входъ споменалъ, редомъ съ имената на всички православни владѣтели, прѣстолонаслѣдницитѣ и царскитѣ имъ домове, и името на българския царъ съ прѣстолонаслѣдника и цѣлия царски домъ. Това е нѣщо повече отъ една обикновена любезностъ. Този фактъ, прѣвъ по рода си отъ обявяване схизмата насамъ, справедливо обърна вниманието на цѣлия православенъ свѣтъ. Той доста много говори за мислитѣ, що прѣобладаватъ по настоящемъ на Фенеръ по въпроса за сближението между двата злѣ измжчени и така силно враждуващи помежду си православни народа. Тѣзи хубави симптоми говорятъ, че се работи и отъ двѣтѣ страни усърдно и благоразумно да се постигне едно истинско, трайно и еднакво достолѣпно и за гърци и за българи помиряване.

— Цариградската патриаршия отъ нѣколко години насамъ бѣ прѣкъснала сношенията си и съ Румжния. Причинитѣ за това бѣха политически. Бившиятъ ромжски кабинетъ, по свои съображения, бѣ прѣдприелъ истински походъ противъ всичко грѣцко. Той пропжди изъ прѣдѣлитѣ на Румжния сума грѣцки свѣтъ, прѣкъсна дипломатичнитѣ сношения съ Гърция, увеличи субсидията на куцовлашката пропаганда въ Турция, сгжсти редоветѣ на агентитѣ ѝ, като прѣдизвика сума неприятности на фенерския прѣстолъ. Турция, за своя полза, подпомогна тази акция на румжския кабинетъ и даде възможностъ да се отворятъ нови румжски гнѣзда въ територията ѝ. Много неприятности изпита Фенеръ отъ това и дебнѣше моментъ, когато да тури край на безпокойството, което му създаде идеята за Румжнска екзар-

хия въ Турция. Гръцко-българското сближение озадачи румънците, та и тѣ вече гледаха да замажатъ миналото. Първата стъпка за това е вече направена. Така, на 5 тога румънскиятъ посланикъ въ Цариградъ посѣтилъ Йоакима III и въ разговора си подчерталъ желанието на Румъния да бжде въ тѣсни връзки съ Великата църква. Патриархътъ на 10 с. м. му върналъ лично посѣщението въ легацията, дѣто билъ подетъ сжщия разговоръ. Въ свѣрка съ това, макаръ и академично, както се каза въ патриаршеското съобщение, билъ зачекнатъ и въпроса за куцовласитѣ. Опитътъ и грозната дѣйствителностъ вразуми въроятна надменния Фенеръ да не си прави вече оглушки при справедливи, умѣстни и законни искания на неелиногласни пасоми. Горчивитѣ изпитания, сигурно, сж отрѣзвали управляващитѣ духовни кржгове на Фенеръ.

По всичко личи едно: въ управителнитѣ кржгове на Вселенската патриаршия се вижда, че е задухалъ вѣтеръ за отрѣзвяване и помирение.

Ромънската църква. (Изборъ на епископи за двѣ катедри; рѣшитъ на избранитѣ епископи и тѣхнитѣ книжовни трудове). Пишатъ ни отъ Букурещъ: „На 25-и февруарий т. г., въ заседателната зала на камарата, се събра избирателното събрание, наричано „marele colegiu“. То се състои отъ св. Синодъ въ пълнъ съставъ, consistorium superior, състоящъ се отъ прѣдставители на монашеството, бѣлото духовенство, богословския факултетъ и семинариитѣ и отъ членоветѣ отъ православно вѣроизповѣдание на сената и камарата. Имайки прѣдъ видъ важно църковно политическо значение на епископа — като епископъ на катедра, по право той е и сенаторъ — може да се схване, съ какъвъ интересъ се слѣдѣше избора. Кои ще бждатъ избрани за епископи на вакантнитѣ катедри: митрополитски въ Букурещъ и епископски въ Рѳманъ и Курте де Арджешъ. Кандидати за титуляри на вакантнитѣ епископски катедри бѣха епископитѣ: Теодосия, Калистъ, Мелетия, Софрония и Никодимъ. Всѣки кандидатъ живо се коментираше. Всѣки поставяше като най-вѣроятенъ кандидатъ, когото самъ намираше за най-достоеенъ. Колкото приближаваше изборния день, толкова и интересътъ ставаше по-живъ, толкозъ и ожиданието ставаше по-нетърпеливо. На 4-и февруари отъ 12 часътъ дворътъ на митрополията, дѣто е камарата, захвана да се пълни съ любители. Кждѣ часътъ 1 безъ нѣщо избирателитѣ постепенно захванаха да се събиратъ въ катедрала, дѣто прѣди откриване заседанието на marele colegiu, се отслужи молебень. Часътъ на 1 членоветѣ на св. Синодъ бѣха въ катедрала, по това врѣме пристигна и прѣдседателътъ на колегиума — Високопросвещениятъ св. Молдовски митрополитъ г. г. Пимень, а слѣдъ малко и министра на просвѣтата и на изповѣднитѣ дѣла г. Арионъ. Прѣсвещениятъ викарь и управляващъ Букурещката митрополия и бждащъ епископъ архиеереятъ г. Теодосий, при участието на нашиятъ студентъ по богословието въ Букурещъ иеромонахъ Антоний и въ съслужение съ клира при св. митрополия, отслужи тържественъ молебень.

Слѣдъ многолѣтствието за краля, св. Синодъ и на прѣдъка на ромънскиятъ народъ, всички потеглиха за мѣстото на избора. Залата е твърдѣ обширна и достатъчна да побере събралото се множество.

Каква разлика въ настроението въ църква и въ изборната сала! Докато въ църква, съзнаващъ своята немощ, човѣкъ чувствува присѣствието на Сжщество по-висше отъ себе си като Господаръ на всички, тукъ, обаче, подкрѣпенъ и обновенъ чрѣзъ молитвата, човѣкъ чувствува себе си господаръ на положението. Така се и обяснява нетърпението и напрегнатото състояние за часа на избора. При първиятъ звънъ на прѣдсѣдателя, едно

общо с-с-с се раздаде и всичко за мигъ утихна. Изборътъ се почна.

Прѣдстоеше да се избератъ титуляри на вакантнитѣ епископски катедри въ Рѳманъ и Курте де Арджешъ.

Гласува се по отдѣлно за всѣка епископска катедра. Резултатъ: избрани съ грамадно болшинство за епископи на Романъ-Прѣсвещениятъ викарь на Букурещката митрополия архиеереятъ Теодосия Плоещеану, а на Курте де Арджешъ — Прѣсвещениятъ викарь на епископията на Романъ архиеереятъ Калистъ Ботоменяну.

По желанието и на двамата избрани за епископи архиеереи, Високопросвещениятъ прѣдсѣдатель имъ даде думата да произнесатъ първитѣ си епископски рѣчи. Първъ говори Прѣсвещениятъ Калистъ.

Ето и въ общи черти мислитѣ на рѣчта му.

Отъ древни врѣмена, откато Христианската църква начена да сжществува като духовенъ институтъ между народитѣ, оттогава съвокупността на нейнитѣ членове търсѣха да си избиратъ врѣмenni духовни пастири. Съгласно този светъ и древенъ обичай, и въ Ромънската църква духовнитѣ и пастири винаги бивали избрани — въ енорията — отъ енориащитѣ, а за епископитѣ и митрополититѣ отъ общото събрание на държавния съвѣтъ, а сега отъ marele colegiu electoral. Но, за да може единъ клирикъ да достигне прѣдъ това голѣмо събрание, прѣди всичко, трѣбва да има свето призвание отъ Бога, споредъ както казва и ап. Павелъ: „и ни призва съ свято призвание, не споредъ дѣлата ни, но споредъ прѣдвѣчното Си рѣшение и дарътъ, който се даде намъ въ Исуса Христа прѣди вѣчнитѣ врѣмена (II Тим. I. 9).

Волята на Бога била той — Прѣсвещениятъ Калистъ — да бжде издигнатъ на епископско достоинство чрѣзъ единодушиятъ гласъ на този „marele colegiu“. Това издигане, тѣй високо, го кара да чувствува себе си радостенъ. Неговата дѣйностъ не се ограничавала само въ църква и училище. Проповѣданото въ църква старалъ се да приложи въ живота чрѣзъ дѣла, за да има отзвукъ въ сърдцето и духа на христианиитѣ. Въ училище не се ограничавалъ само да просвѣщава дѣтския умъ, въ смисълъ да развива религиозното чувство, но и въ любовь къмъ отечеството и народа. Въ свещеническа кржгъ, изъ срѣдата на когото излѣзълъ, работилъ не само за помощъ на нещастнитѣ и обидени отъ сждбата, но въ сжщото врѣме да издигне престижа на клира на висота, на каквата подобава да стои. И всичко това правилъ, та поне отчасти, да може да изпълни думитѣ на Господа Исуса, Който казва: „онзи който стори и научи, голѣмъ ще се нарече въ царството небесно. (Мат. 5: 19). По-нататъкъ тази работа извършилъ още и отъ желание да изпълни дългътъ си като пастирь и учителъ, на когото билъ призванъ отъ 30 год, безъ да мисли за брѣмето, що днесъ му повѣрили, брѣме по-високо и по-трудно отъ онава досега.

Надѣвайки се на Божията помощъ и подкрѣпата на народа, ще изпълни и тази порѣка, за да съотговори на Божия съвѣтъ, който казва: „Вие сте свѣтлина на свѣтътъ, вие сте соль на земята“ (Мат. 5:)

Благодари на св. Синодъ, който го прѣпорѣчалъ на „marele colegiu“; благодари и на членоветѣ на почитаемия colegiu, които благоволили да удостоятъ съ отличие прѣпорѣката на св. Синодъ.

Обѣщава на всички, че съ Божията помощъ и подкрѣпата на народа ще тури живота си на разположението на църквата, народа и отечеството.

Рѣчта на св. Романски епископъ г. Теодосий въ общи черти гласи:

Прѣдъ отличieto, което му прави marele colegiu electoral, като го избира за епископъ на Романската епархия, света длъжностъ му е да благодари съ най-

голямъ респектъ. Знае, че епископскиятъ тронъ не е винаги мекъ и кадифенъ за кириарха, що седи на него. Познава длъжноститѣ що сж свързани съ тъй високото Епископско достоинство, та не си прави илюзии и не пропуска да си не даде отчетъ за голѣмото и тежко брѣме, що му възлага избора. А съ пълна вѣра въ Бога се надѣва, че Божествената благодать, що винаги изцѣрява немощнитѣ и попълва недостатъцитѣ, ще го уплти и подкрѣпи да изпълни длъжноститѣ спрѣмо църквата и повѣреното му стадо. Надѣва се слѣдъ това, и въ съдѣйствието, що ще му укаже клира и вѣрующитѣ християни въ Богохранимата епархия, та тъй, всички вкупомъ, да се борятъ за възвишаването и утвърдяването на св. Прав. ром. църква. Що се отнася до него, тържествено общава прѣдъ Бога и държавата прѣдставявана въ този моментъ отъ marele colegiu electoral, че нѣма да се побои нито най-малко да си изпълни и длъжността на духовенъ пастиръ, въ всичкото врѣме додѣто благия Господъ ще му дарува здраве и животъ. Да бжде благословено името Господне сега и до вѣкъ!

Въ епархията на Рóманъ видѣлъ за пръвъ пжтъ лжчитѣ на слънцето; въ епархията на Рóманъ прѣкаралъ дѣтинство; въ епархията на Рóманъ 40 години служилъ на църквата; въ епархията на Рóманъ се праща сега отъ marele colegiu като епископъ. Види се такава е било начертанието на Божественото провидѣние, што тамъ, кждѣто видѣлъ изгрѣвътъ на слънцето за пръвъ пжтъ, тамъ е опрѣдѣлено да види и заходътъ му за послѣденъ пжтъ.

И двамата епископи сж лисансие по богословие. Епископътъ Калистъ е извѣстенъ като учитель, пастиръ и администраторъ; Калистъ е извѣстенъ сжщо като литераторъ. Негиви книжовни трудове сж: „Vita si activitatea mitropolitului Nifon al Ungro-Vlahiei“; „Monograpfia bisere. Delea nouă — Calist“; „Notite istorice asupra sueurbiei Delea -- nouă -- Calist“; „Istoricul societ. clerului român „Ajutorul“; „Flori culese din drădina unui pastor sufletese“. Отъ него има и учебни ржководства.

Прѣосвещениятъ св. Рóмански епископъ г. г. Теодосий се родилъ прѣвъ 1852 год. въ Саскутъ, окржгъ Путна. Въ 1870 билъ ржкоположенъ за диаконъ на епископията въ Рóманъ, на която длъжностъ стоялъ до 1880 г., когато билъ ржкоположенъ за свещеникъ. Прѣвъ 1894 год. отишълъ въ Атина, кждѣто посѣщавалъ курсоветѣ по теология и прѣвъ 1897 год. се завърналъ обратно въ Ромжния съ титлата лисансие по богословието. Сжщата година билъ възпроизведенъ и назначенъ за архимандритъ на катедра въ Романъ. Пóкъсно изпратенъ за игуменъ при църквата св. Спирдонъ въ Иашъ, а прѣвъ 1902 г. за тъкъвъ при църквата св. Пречиста въ Рóманъ. Прѣвъ 1909 г. билъ избранъ и ржкоположенъ за архирей съ съ титулъ Плоещену и назначенъ за викарь на Митрополитъ примата въ Букурещъ.

И отъ Прѣосвещениятъ епископъ Теодосий има пакъ сжщо нѣколко литературни работи. Така напр. „Scoalele drecesti din Romanie de la 1644 pana la 1821 si gespre urmarile lor pe terenul politic si religios in tara“, прѣвелъ е „Коментаритѣ върху св. Писание“ отъ св. Иоанъ Златоустъ и пр.

И. А.

Извлечение изъ писма и дописки.

Запитване и отговоръ, които заслужаватъ прѣцѣнка. Пишатъ ни отъ гр. Радомирч двѣ лица, които присжтствували на свещенишкото околийско събрание, слѣдното:

„На 16 т. м. стана въ гр. Радомиръ прѣвото околийско свещеническо събрание и понеже нѣмаше да се четатъ реферати, то се пристжпи къмъ случайнитѣ въпроси. Между другитѣ въпроси, които се повдигнаха, бѣ и въпроса, който се отправи отъ свещеника Кръсто п. Георгиевъ къмъ свещеника Михаилъ Манчевъ, относительно дали наистина се е отказалъ отъ съюза.

Свещеникъ Михаилъ Манчевъ стана и открито заяви въ събранието, като каза: „Благоговѣйни отци, азъ се отказахъ отъ съюза, защото питането на Митрополията бѣ глупаво. Азъ се отказахъ съ цѣль да влѣза въ Епархийския дух. съвѣтъ, защото такава бѣше рѣшението на комитета, но сега пакъ съмъ въ съюза и заявявамъ, че ще го поддържамъ до послѣднитѣ си сили“...

Църковно-обществена лѣтопись

19-и февруарий. Деньтъ на освобождението на България, 19-и февруарий, се чествува тържествено въ столицата. Часътъ на 11-и, подиръ божествена служба, има панихида и молебенъ въ съборния столиченъ храмъ. Признателността и благодарността бѣ събрала столичани на панихидата и молебена. На чело бѣха г. г. министритѣ, сегашни и бивши, императорскиятъ руски извънреденъ пълномощенъ министръ г. Неклюдовъ съ персонала на посолството, Високопрѣсвещенигъ синодни архиереи, прѣдставителитѣ на двореца, прѣдседателя на Народното събрание, народнитѣ прѣдставители, столичния помошникъ-кметъ, висшитѣ чиновници, генералитѣ и офицерството отъ гарнизона, видни граждани и множество народъ. Всички бѣха се стекли да почетатъ паметта на Царя-Освободителя, на починалитѣ руски военачал. и войници, които извоюваха свободата на православния български народъ, като се помолятъ на Всешешния да успокои душитѣ имъ въ своитѣ небесни селения, както и да засвидѣтелствуватъ своята благодарностъ и признателностъ къмъ освободителитѣ, като се помолятъ на Всешешния за благоденствието, здравieto и величието на православния руски народъ. Панихидата и молебена се извършиха отъ Н. Прѣосвещенство св. Левкийския епископъ г. Варлаамъ, викарий на св. Софийския митрополитъ г. Партений.

Годишно събрание. Славянското благотворително дружество има годишно събрание на 19-и февруарий, неговъ празниченъ день. Събранието стана въ Славянска бесѣда. При набитъ салонъ отъ гости на чело съ г. г. министритѣ, императорския руски пълномощенъ министръ, сръбския кралски пълномощенъ минисгъръ и много видни граждани, събранието се откри отъ г. Ст. Костовъ, подпрѣдседателъ на дружеството, който даде отчетъ за дѣйността на дружеството прѣвъ годината. Съ сбити свѣдения, съ силни фрази и хубави мисли той прикова вниманието на аудиторията. Подиръ него държа хубавъ и съдържателенъ рефератъ г. Дранговъ, офицеръ отъ генералния щабъ, за нашествието на Наполеона прѣвъ 1812 г. въ Русия и изгонването му отъ руситѣ. Рефератътъ съ своята художествена обработка,

съ здравитѣ мисли, които се нижеха въ него и съ чувството, което бѣ вложено въ тѣхъ, се поглѣщаше съ напрегнато внимание отъ аудиторията. Ораторътъ завърши реферата при възторженитѣ ржкоп. ескания на аудиторията. Казватъ, че г. Ив. Ев. Гешевъ, министър-прѣдседателятъ, изказалъ на настоятелството готовността си да отпусне отъ себе сръдства да се напечата реферата и се прѣсне въ народа.

Посѣта. На 23-и того, 11 часа прѣдъ пладне, синодалниятъ архирей Н. Високопрѣосвещенство св. Варненския и Прѣславски митрополитъ г. Симеонъ посѣтилъ министър прѣдседателя и министър на външнитѣ работи и изповѣданията, г. Ив. Ев. Гешевъ, въ дома му. Н. Високопрѣосвещенство размѣнилъ съ г. министра мисли по нѣкои висещи въпроси въ св. Варненската и Прѣславска епархия.

По юбилея на Иларионъ Макариополски. Комитетътъ по чествуване юбилея на блажепочиващия светителъ и народенъ труженикъ Иларионъ Макариополски ималъ на 23-й того часа на 6 вечерта заседание въ синодалната палата. Заседанието се прѣдседателствувало отъ г. Марко Балабановъ, понеже прѣдседателятъ Н. Високопрѣосвещенство св. Софийскитъ митрополитъ г. Партений отъ нѣколко дни е неразположенъ. Въ заседанието се разгледали прѣдставенитѣ офери за напечатване приготвенитѣ юбилейни книги. Такива били приготвени три: 1. *Къса биография на Иларионъ Макариополски*, 2. *Прѣстрайна биография на Илариона Макариополски*. 3. *Материяли за биография на Илариона Макариополски*. Не се взело още окончателно рѣшение по печатането.

Интерпелация за духовнитѣ сѣдилища. Варненскитъ народенъ прѣдставителъ г. Русевъ е отправилъ къмъ надлежния министъръ запитване по духовнитѣ сѣдилища, което депозиралъ въ бюрото на народното събрание. Основанъ на неprovedени свѣдения, които намѣрили мѣсто въ нѣкои вѣстници, той, слѣдъ като прави лоша характеристика на духовнитѣ сѣдилища и слѣдъ като ги обвинява, безъ да посочи фактъ, въ тѣпчене Екзархийския уставъ и въ пристрастие, кани министра да спре тия незакония и го пита, не мисли ли да внесе прѣдложение да се прѣхвърлятъ бракоразводнитѣ дѣла въ гражданскитѣ сѣдилища. Интерпелацията е съ недостолѣпенъ езикъ.

Православното християнско братство въ гр. Чирпанъ е държало на 19-и того годишно събрание, на което дало отчетъ за дѣйността си и прѣдставило равномѣтка. Отъ отчета и равномѣтката се вижда, че то работи усърдно на цѣлитѣ, които си е поставило. Прѣзъ изтеклата година неговата равномѣтка възлиза на 20922·10 л. при наличность 5938·88 л. Прѣзъ годината то е изразходвало 1649·95 л. за подържане параклисъ, 2636·52 л. за подържане приютъ, 645 а. раздало помощи на бѣдни ученици, 29·45 л. изразходвало за библиотека, 14,393·97 лева за постройка ново здание, и пр.

Адвокатъ

Д-ръ Хрието Танчевъ

бивши дългогодишенъ началникъ на сѣдебния отдѣлъ при Св. Синодъ и напоследъкъ Директоръ на Българската Централна кооперативна банка, се основава

АДВОКАТЪ

въ ст. София на улица „Славянска“ № 37.

Източно черковно пѣние.

Излѣзе отъ печатъ **Великопостно пѣние**, което обема Велики Прокимени, Велико повечерие, Богородиченъ Акатистъ съ всичкитѣ подробности, Страстната седмица и Воскресение Христово.

Книгата струва 3 лева и се намира за проданъ у автора — **Манаси П. Теодоровъ, София, ул. „Царь Асѣнъ“ № 2.**

Варненско Черковно Настоятелство.

Обявление

№ 4.

Варненското черковно настоятелство обявява, че дари ежедневенъ пѣвецъ за една отъ черквитѣ въ Варна, съ добро възнаграждение.

Желающитѣ да заематъ тази длѣжностъ, трѣбва да иматъ силенъ и мелодиченъ гласъ, да владѣятъ добръ черковния редъ и да се явятъ въ съборната черква на пѣене.

гр. Варна, 18 януарий 1912 год.

Прѣдседателъ свещ.: **М. К. Ханджиевъ.**

Отваря се подписка за 20-та годишнина на

иллюстрация „СВѢТЛИНА“.

Безплатни художествени картини за домашенъ музей получава всѣки, който се абонира на

иллюстрация „СВѢТЛИНА“

Година 20-та.

София, ул. Прѣспа, 1 (сръщу църквата св. Седмочисленици).

Абонамента, заедно съ безплатна премия **Миря Стюартъ** или **Наполеонъ прѣдъ Москва** (по желание), струва само 10 лева. Отъ прѣдишнитѣ премии освѣтъ горнитѣ има още: **Велизарий**, **Мадона** отъ Рафаело, **Отелло** (4 различни картини), отъ които всѣка отдѣлна струва по 2 лева само за абонатитѣ. Тия премии сж голѣмъ форматъ съ краски, артистично изпълнени. Поржлитѣ се адресиратъ до редактора.

Йорданъ Михайловъ.

8—10

София, ул. „Прѣспа“, 1.

ОБЯВА

Доставлявамъ Руски и Германски **КЛЕПАЛА** отъ разни величини съ гласове и трайность много по-добри отъ камбанитѣ и стойностьта имъ по тѣгло е близо наполовина отъ камбанитѣ. Коего църковно настоятелство се нуждае, то нека се отнесе лично до мене, на адресъ:

10—15

Н. М. Начевъ — Нова-Загора.